

WAT BURGERS KUNNEN DOEN OM HUN GEMEENTE AAN TE SPOREN TOT ACTIE TEGEN STOOKOVERLAST

Serieuze klachten van inwoners verdienen een serieuze en zorgvuldige afhandeling door de gemeente

1

DIEN EEN KLACHT IN BIJ DE GEMEENTE ALS U REGELMATIG LAST HEBT VAN HOUTROOK

Meld klachten over houtrook aan de gemeente! Ook al laat de gemeente klachten (vaak) liggen, dan is het toch belangrijk dat de gemeente voldoende signalen krijgt dat houtstook ernstige overlast kan veroorzaken voor omwonenden. Hoe meer klachten er bij een gemeente binnenkomen, hoe groter de druk op de gemeente om er iets aan te doen.

2

INHOUD VAN DE KLACHT: BENADRUK DAT HOUTROOK GEZONDHEIDSKLACHTEN VEROORZAAKT EN DAT U DOOR HOUTROOK NIET VOLDOENDE KUNT VENTILEREN

Benadruk in de klacht vooral dat houtrook negatieve effecten heeft op uw gezondheid, waaronder ook uw welbevinden wordt verstaan. Benoem zo mogelijk de gezondheidsklachten. Benadruk óók dat u door houtstook vaak wordt belemmerd om uw eigen woning vrijelijk en/of voldoende te ventileren. Goed ventileren is een basisvoorwaarde voor een gezond binnenmilieu. Als er vaak en/of veel wordt gestookt in uw directe woonomgeving, dan gaat ten koste van een gezond binnenmilieu in uw eigen woning:

- * in directe zin doordat er teveel ongezonde houtrook binnendringt in uw woning;
- * of in indirecte zin doordat u (veel) te weinig kunt ventileren.

3

GEMEENTE KAN STOKERS AANSPREKEN OP DE HINDER DIE ZIJ VEROORZAKEN VOOR OMWONENDEN

De wetgeving in Nederland geeft stokers nagenoeg alle ruimte om hout te stoken. De keerzijde is dat de wetgeving vrijwel geen handvatten biedt om omwonenden te beschermen tegen stookoverlast. Hierdoor zijn er voor gemeente geen of nauwelijks mogelijkheden om stokers via de juridische weg aan te pakken. Maar de gemeente kan wél haar maatschappelijke invloed en morele gezag gebruiken om stokers aan te spreken op hun (slechte)

stookgedrag ten koste van de gezondheid en/of het welbevinden van omwonenden. Bijv. door stokers (naar aanleiding van klachten) een pittige brief te sturen waarin ze dringend worden verzocht om de regels voor stookgedrag in acht te nemen én om geen stookoverlast meer te veroorzaken voor de directe omgeving. Als zo'n brief niet helpt en/of als de klachten aanhouden, dan zou de gemeente in gesprek kunnen gaan met de stoker om hem/haar duidelijk te maken dat 'alles wat niet expliciet verboden is, niet zomaar is toegestaan'.

4

DIEN EEN HANDHAVINGSVERZOEK IN BIJ UW GEMEENTE ALS ER SPRAKE IS VAN AANHOUDENDE EN/OF (ZEER) ERNSTIGE STOOKOVERLAST

In artikel 7.22 van het Bouwbesluit is vastgelegd, dat 'het verboden is om handelingen te verrichten die op een voor de omgeving hinderlijke of schadelijke wijze rook, roet, walm of stof verspreiden'. Doordat het begrip 'hinderlijke of schadelijke' niet wettelijk is gedefinieerd, biedt dit artikel in juridische procedures bijna nooit soelaas voor burgers die stookoverlast ondervinden. Maar toch kan het nuttig zijn om bij aanhoudende en/of extreme stookoverlast bij de gemeente een handhavingsverzoek o.b.v. artikel 7.22 van het Bouwbesluit in te dienen. De gemeente zal zo'n formeel handhavingsverzoek namelijk zorgvuldig en correct moeten afwickelen. Het indienen van een handhavingsverzoek kan dus helpen om de gemeente duidelijk te maken dat houtstook ernstige stookoverlast kan veroorzaken.

5

ACTIEVE VOORLICHTING EN BEWUSTWORDING GERICHT OP HET ONTMOEDIGEN VAN HOUTSTOOK VANWEGE NEGATIEVE EFFECTEN OP DE GEZONDHEID EN HET WELBEVINDEN VAN OMWONENDEN

Het minste wat de gemeente zou moeten/kunnen doen, is het verstrekken van goede informatie over de negatieve effecten van houtstook. Dit betekent dat de voorlichting van de gemeente vooral moet worden gericht op:

- * de negatieve effecten van houtrook op de gezondheid van omwonenden;
 - * de ernstige (geur)hinder die het welbevinden en woongenot van omwonenden aantast;
 - * de belemmering van de mogelijkheid om de eigen woning goed te ventileren.
- Andere eisen aan de voorlichting:
- * de voorlichting moet heel regelmatig (minimaal 1 of 2x per maand) plaatsvinden via lokale huis-aan-huis bladen, lokale media en sociale media;
 - * als onderdeel van de voorlichting moet de gemeente 'Regels voor

Wat kan een gemeente verder doen om lokale luchtverontreiniging door houtstook te voorkomen of te verminderen?

stookgedrag' publiceren. Regel 1 zou kunnen zijn: 'Voorkom dat burens in de rook komen te zitten';

* in combinatie hiermee moet uw gemeente een klachtenprocedure instellen: duidelijk moet zijn hoe inwoners laagdrempelig een klacht kunnen indienen over houtrook en hoe de verdere afhandelingsprocedure zal verlopen.

6

ALS ONDERDEEL VAN DE VOORLICHTING ZAL DE GEMEENTE ACTIEF DE STOOKWIJZER EN HET STOOKALERT MOETEN PROMOTEN VIA DE EIGEN KANALEN EN ANDERE LOKALE MEDIA EN SOCIALE MEDIA

De Stookwijzer is een website die permanent een 'realtime' stookadvies geeft (code blauw, oranje of rood) op postcodeniveau (zie www.stookwijzer.nu). Bij ongunstige weersomstandigheden en/of slechte luchtkwaliteit geeft de Stookwijzer het advies om géén hout te stoken. Bewoners die last hebben van houtrook, kunnen dat melden via de Stookwijzer. Deze klachten worden doorgestuurd aan de gemeente. Naast de Stookwijzer is er het Stookalert van het RIVM (zie www.rivm.nl/stookalert). Bij (extreem) ongunstige weersomstandigheden en/of (zeer) slechte luchtkwaliteit per provincie kan het RIVM een Stookalert afgeven. Dit is een nadrukkelijke oproep van het RIVM om géén hout te stoken. Belangrijk is dat gemeenten hun inwoners actief informeren over de Stookwijzer en het Stookalert. Deze moeten in de voorlichtingscampagne van de gemeente dus een prominente plaats innemen. Door heel consequent en nadrukkelijk de Stookwijzer en het Stookalert onder de aandacht te brengen, zal de gemeente er aan kunnen bijdragen dat de vanzelfsprekendheid en maatschappelijke acceptatie van houtstook langzaam maar zeker (verder) gaan afbrokkelen.

7

ROEP GEMEENTEN OP OM ZELF EEN ACTIEF BELEID TE VOEREN VOOR DE AANPAK VAN OUDE EN/OF DE MEEST VERVUULENDE HOUTKACHELS ÉN OPEN HAARDEN

In principe kan een gemeente met een eigen subsidie- en saneringsregeling stimuleren, dat stokers hun open haard of (oude, sterk vervuulende) houtkachel de deur uitdoen en definitief stoppen met houtstook. De gemeente Nijmegen is hiermee inmiddels voorzichtig begonnen in enkele wijken met veel stookoverlast. Als dit financieel niet haalbaar is, zou de gemeente op zoek kunnen gaan naar andere maatregelen om de meest nootore overlastsituaties aan te pakken, zoals vaker een lokaal stookverbod afkondigen en/of door het 'afdwingen' van een beter stookgedrag.

8

ACTIEVE VOORLICHTING VAN DE GEMEENTE OM BURGERS EN BEDRIJVEN EROP TE WIJZEN DAT HOUTSTOOK ALLESBEHALVE DUURZAAM IS ÉN NIET MINDER MAAR JUIST MEER CO2-UITSTOOT VEROOorzaakt

Bomen zijn onmisbaar voor een gezonde leefomgeving, voor de biodiversiteit en voor het langdurig vastleggen van CO2. Het planten en laten groeien van bomen is dus heel duurzaam. Daarentegen is er niks duurzaam aan het opstoken van bomen. Integendeel: houtstook veroorzaakt juist extra CO2-uitstoot (de vastgelegde CO2 komt vroegtijdig weer in de atmosfeer terecht en het kappen, versnipperen en vooral het drogen van houtsnippers tot pellets kost heel veel fossiele brandstof). Het idee dat hout een CO2-neutrale brandstof is, is ronduit flauwekul. Dit zou pas het geval zijn als een potentiële stoker nu een extra boom gaat planten, deze vervolgens 50 jaar laat groeien én de boom pas daarna zonder fossiele energie gaat kappen, verzagen en drogen zodat deze kan dienen als CO2-neutrale brandstof. En voor de volgende boom geldt precies hetzelfde ...

9

ROEP GEMEENTEN OP OM ACTIEF DE MOGELIJKHEDEN VAN DE KOMENDE OMGEVINGSWET TE GEBRUIKEN VOOR HET VOORKÓMEN EN/OF VERBIEDEN VAN HOUTSTOOK

De bedoeling is dat per medio 2022 de nieuwe Omgevingswet in werking gaat treden. Met deze wet wordt het huidige bestemmingsplan vervangen door het zgn. Omgevingsplan. In tegenstelling tot het bestemmingsplan kunnen in een Omgevingsplan óók milieuregels worden opgenomen. De VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) adviseert gemeenten nadrukkelijk om gebruik te maken van de mogelijkheden in de nieuwe Omgevingswet om overlast door houtstook aan te pakken. Helaas mogen gemeenten geen eisen stellen aan (de emissies van) houtkachels en het rookafvoerkanaal, omdat hiervoor de landelijke regels gelden in het Bouwbesluit. Maar gemeenten krijgen wel ruimte om in het Omgevingsplan regels op te nemen voor het gebruik van houtvuren. Denk hierbij aan een stookverbod in specifieke wijken, bij specifieke weersomstandigheden of voor een specifieke periode om overlast van houtrook tegen te gaan. Uiteraard is het volstrekt onvoldoende om op den duur her en der een houtrookvrije woonwijk te realiseren. Maar vooral voor de politieke en maatschappelijke bewustwording kan

10

VOORLICHTING VAN GEMEENTEN GERICHT OP SCHONE ALTERNATIEVEN VOOR GAS EN HOUTSTOOK.

Gemeenten kunnen schone alternatieven promoten en subsidiëren zoals zonnepanelen, zonneboiler of een warmtepomp. Gemeenten kunnen energiecoaches inzetten die de transitie van gas naar schone alternatieven vorm kunnen geven. Het uitfaseren van houtstook kan hier ook prima onderdeel van uitmaken.

het helpen als gemeenten hiermee aan de slag gaan. En het zou natuurlijk helemaal mooi zijn als gemeenten direct voor bijv. het gehele gebied binnen de bebouwde kom een stookverbod of strenge gedragsregels voor houtstook gaan invoeren.

11

EN LAST BUT NOT LEAST: GEMEENTEN KUNNEN SAMEN DRUK UITOEFENEN OP HET RIJK (TWEDE KAMER EN MINISTERS) OM WETGEVING VAST TE STELLEN DIE HET RECHT OP SCHONE LUCHT LAAT PREVALEREN BOVEN HET RECHT OP STOKEN

Net als bij meerooken is er ook maar één echte oplossing van de houtstookproblematiek: een goede landelijke wetgeving waarbij het recht op schone lucht prevaleert boven het recht op stoken. De aanpak van (mee)roken laat zien, dat goede wetgeving het probleem bij wijze van spreken in één keer én voorgoed kan oplossen.

Maar net als bij (mee)roken is er vanuit de samenleving veel druk nodig om de politiek in Den Haag mee te krijgen. Omdat gemeenten van dichtbij (kunnen) zien wat de negatieve effecten van houtstook zijn voor de lokale leefomgevingskwaliteit en de gezondheid en het welbevinden van burgers, kunnen zij bij uitstek hierover krachtige signalen afgeven aan de landelijke politiek.